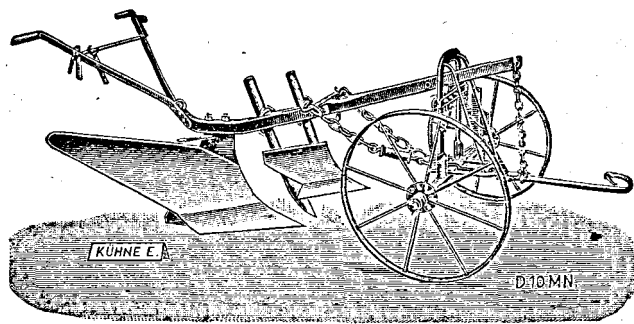

ERDÉLYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1913 Augusztus 17.

33 SZÁM.

ŐSZI IDÉNY 1913.

Egy- és többvasu ekéket,
mindenféle talajmivelő eszközöket,
A vetőmag előkészítésére:

gabonatisztító- és szelelőrostákat, konkolyválasztógépeket,

hirneves vetőgépeket; legújabb és legtökéletesebb páratlansoru

„ROYAL DRILL“ sortrágyázó vetőgépeket,

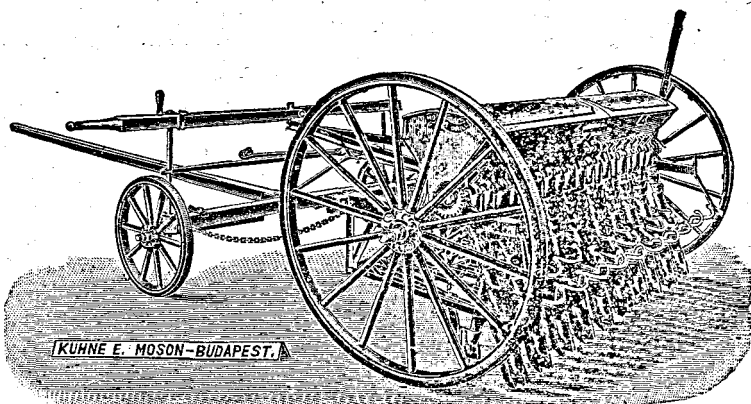
„VERA II“ kanalas sorvetőgépeket,

„MOSONI DRILL“ és „PRIMA“ vetőgépeket

elismert elsőrendű kivitelben szállit:

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár részv.-társaság **Moson.**

Motorhajtású takarmánykamra felszerelések.

Az Erdélyrészi Gazdaközönség szives figyelmébe!

Miután a folyó év szeptember hó 5., 6., 7. és 8. napjain — a XVII. erdélyrészi tenyészállatkiállítással kapcsolatban — fog megtartatni Kolozsvártt a IX. erdélyrészi gép és terménykiállítás is, hol a gazdaközönségnek minden ily tárgy szükséglete beszerzésére a lehető legjobb alkalom kínálkozik, mert mindent közvetlen szemlélet útján, kiállítási darabokban vásárolhat, felkérjük a gazdaközönséget, hogy ezirányu bevásárlási szándékait, a saját érdekében, akkorra *fenntartani* sziveskedjék.

(x)

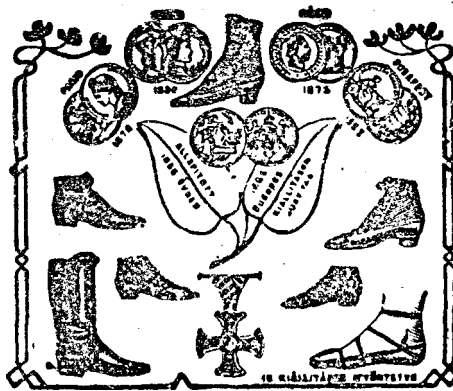
A rendezőség.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

2019

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

31 év óta legmegbízhatóbbnak elismert

FISCHER-féle zsák- és ponyvagárban Budapest, V., Nádor-utca 31. 33. szám.

Kéveköttelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet. Kérjen ajánlatot!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Igazgatóság Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

F. év novem. hó 1-től saját székházába, a Kálvin-térre helyezték át.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyszin en az ember életére a legkülönbözőbb módok szerint, előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjazásnyukban részesülnek.

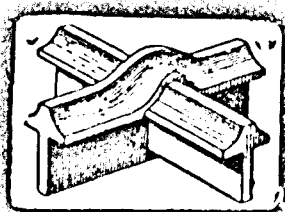
A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet-leslelésekből, közgyűlési határozat értelmében díjviszátérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítás-al minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány h. zájjarulásáv	1 2,527.080.— K
Tartalékok	3,357.603.—
Biztosított tagjainak fevállása óta fizetett: tűzkarokban	10,741.000.—
jékkarokban	5,042.000.—
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860,000.000.—
jébben 1912 évben	63,040.000.—
Életizlet állománya	15,240.680.—

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társi. téneménye a

„GONDOVISELÉS“ Országos Központi Segélyző Társulat utján 10) koronától 1000 koronáig terjedő tenetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykiházasítási (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltek. E. legelő nyolcszáz népbiztosítás. E társulat kebeleiben minden kérésben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésel. Tájékoztatót készíttünk kold bárkinek is a Társulat igazgatóságá, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2.08

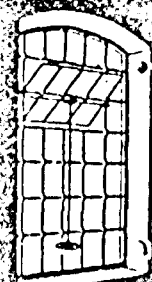

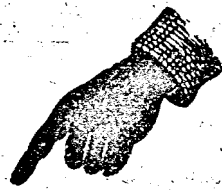
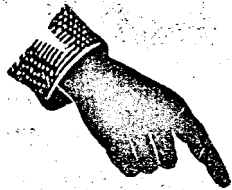
Szab.

„Köpplinger“ rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak. Egyedül gyártják — mindenféle díszítéssel, álltalános szolgálat, műszerkezelt és idomvasablakgyártás. 1910. évi.

Lepter János Budapest, X., Asztalos Sándor utca 10.

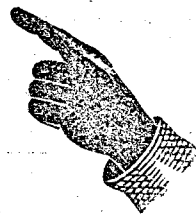
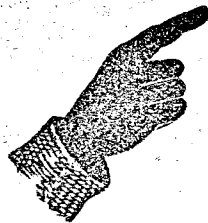

SAJÁT ÉRDEKÉBEN CSELEKSZIK, HA A FOLYÓ ÉVI
SZEPTEMBER 5-ÉN MEGNYILÓ KOLOZSVÁRI KIÁLLI-
TÁSON BEMUTATANDÓ TANULMÁNYOS GÉPGYŰJTE-
MÉNYÜNK MEGTEKINTÉSÉIG GÉPSZÜKSÉGLETÉNEK
— FEDEZÉSÉT ELHALASZTJA. —
ÉRDEKLŐDŐKET SZIVESEN LÁT ÉS FELVILÁGOSITÁ-
— SOKKAL KÉSZSÉGGEL SZOLGÁL: —

Bächer Rudolf **Melichár Ferenc**
ekegyár. vetőgépgyár.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond,**
— Budapest, VI., Teréz-körút 26. —

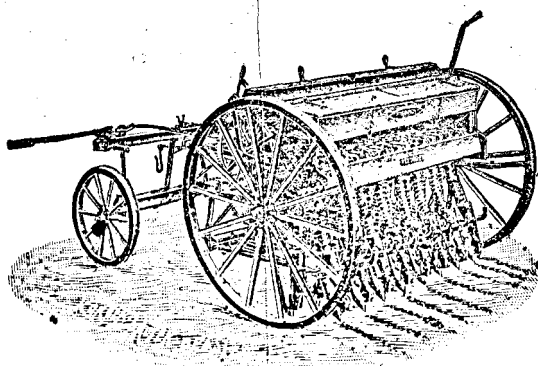

2672

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Szab. „REKORD II”
műtrágyavetőszerkezettel kombinált sorvetőgép.
Sorba vet, sorba trágyáz.

A sorbatrágyázás
nagy terméstartóbb-
letet eredményez.

A sorbatrágyázás
által tetemes mű-
trágyamegtakarít-
ás érhető el. ::

Beszerezési ára a jelentékeny műtrágyamegtakarításból és tetemes terméstartóbbletből már az első évben megtérül.

Saját érdeke minden gazdának, hogy mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjék a „Rekord II” vetőgép iránt.

Felvilágosítással szivesen szolgál:

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége BUDAPEST.

Fióktelepek: Nagyvárad, Debrecen, Temesvár.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A gazdák Kolozsváron.	369
Nemzetközi talajmivelő gépbemutató Galántán.	370
Kísérletek a mesterséges megtermékenyítéssel. Dr. Szent-Iványi József.	371
A magyar cukor- és szeszgyárak melassze egyzeménye. Ifj. br. Jósika Gábor.	371
Rövid utmutatás a székelyek sertésenyészté- nyesztésére. Gáspár József.	371

Kiseb szakközlemények:

Uj találmányu keltetógép. — Mi a legjobb téli eleség a méheknek?	372

Egyleti élet:

Meghívók.	373

Kormányintézkedések.	373

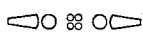
Vegyes közlemények.	373

Hirdetések.

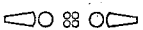

SZEPTEMBER HÓ 5—8-IG

KOLOZSVÁRI GAZDANAPOK

- Szept. 5-én: A kiállítások megnyitása.
- „ 6-án: Talajmivelőgép bemutató.
- „ 7-én: Földbirtokpolitikai nagygyűlés.
- „ 8-án: Kirándulások.

RÉSZLETESEBB
FELVILÁGOSÍTÁSOK
A KÜLÖN KIADOTT PRO-
GRAMMOKBAN FOGLALTATNAK,
AMELYEKET AZ E. G. E. TITKÁRI
HIVATALA AZ ÉRDEKLŐDŐK-
NEK EGYSZERŰ MEGKE-
RESÉSRE DÍJTALANUL
KÜLD MEG.

A gazdák Kolozsváron.

Egyre fokozott érdeklődés nyilvánul meg a szeptember 5—8-ik napjain tartandó kolozsvári gazdanapok iránt az agrár körökben. A XVII. tenyészállatkiállításra és a IX. mezőgazdasági gép-, eszköz-, anyag- és termény kiállításra a héten még számos bejelentés érkezett. A szeptember 7-i országos földbirtokpolitikai nagygyűlés elé a magyar társadalom minden rétege általános érdeklődéssel tekint, amit bizonyít a különböző irányú társadalmi egyesülések képviseltetésének oly nagy számban történt bejelentése. A nagy talajmivelő és vetőgépbemutató iránt, is úgy a gazdák, mint a gépgyárosok szép reményekkel néznek. A teljes siker az időjárástól függ és szeretnők remélni, hogy ha a galántai bemutatonak annyira kedvezett az idő, a kolozsvári bemutató napján is derült lesz az égbolt felettünk.

*

A XVII. erdélyrészi tenyészállatkiállításra a hét közepéig a lapunk mult számában feltüntetettekén kívül még a következő bejelentések érkeztek: gr. Horváth-Tholdy Rudolf (Pata), egy magyarfajta szarvasmarha kollekcio, gróf Wass Béla (Mezőzáh) 19 drb. szarvasmarha, id. Vaska Gyula (Récekeresztur) 2 drb. ló, ifj. Vaska Gyula (Récekeresztur) 3 drb. ló, Gönczi Mihály (Mezőzáh) 7 drb. szarvasmarha, Gönczi Gábor (Mezőzáh) 2 drb. szarvasmarha, Kurz János (Kolozsvár) baromfiak, Kocsis János (Kolozsvár) baromfiak, Bodó Ferenc (Kolozsvár) baromfiak, Szabó József (Kolozsvár) 1 drb. szarvasmarha, Bárdos Péter (Magyarfenes) 1 drb. szarvasmarha, Z. Szabó Mihály (Kolozsvár) 1 drb. szarvasmarha, Farkas Mór (Szamosfalva) 5 drb. szarvasmarha, Halter Ottó (Sepsidobok) 1 drb. sertés és baromfiak, Gurát Béla (Kolozsvár) baromfiak, Szász Ferenc (Pusztakamarás) baromfiak, Kupás Samu (Kolozsvár) keltős fogat.

*

A IX. mezőgazdasági gép-, eszköz-, anyag- és terménykiállításokra a hét közepéig a lapunk mult számában felsoroltakon kívül még a következő bejelentések

érkeztek: Erdélyi Kereskedelmi és Autoforg. R. T. (Kolozsvár), Lőrincz Sándor (Szászfenes), Schwarz Ferenc (Arad), Bodor László (Kolozsvár), Massey-Harris (Budapest), Munkácsi Gyula (Budapest), Imre Sándor (Rimaszombat), Elekes Árpád (Harasztos), Burger Frigyes (Kolozsvár), Sándor János és társai (Mezőkapus), Müller Gyula (Kolozsvár), Török Gábor (Debreczen), Király Sándor (Hidvég), Halter Ottó (Sepsibodok), Cs. Farkas Árpád és Társa (Kolozsvár) Török Sándor cukorkagyár (Kolozsvár), Jótékony Nőegylet (Nagybánya), Erdélyi Pincze Egylet (Kolozsvár). A Kolozsvári Gazdasági Egylet tagjai külön sátorban rendeznek kiállítást konyhakerti veteményekből.

A bejelentések még egyre sűrűen jönnek. A 25-e után érkező bejelentések a kiállítási katalógusba már felvehetőek nem lesznek. A 20-a után érkező bejelentéseket pedig csak az esetben fogadja már el a rendezőség, ha a kívánt terület még rendelkezésre áll.

*

Az utóbbi tíz év leforgása alatt Erdélyben történt birtokváltozásokról, eladásokról és vásárlásokról szóló hatalmas statisztikai munka, mely a szeptember 7-i országos földbirtokpolitikai nagygyűlésen nyilvánosságra jutó adatokat részletesen fogja tartalmazni, most van sajtó alatt. A könyvnek csupán a statisztikai része több mint 13 nyomtatott ívet fog kitenni. E hatalmas munka végén fel lesz tüntetve mindazoknak a neve, akik a szétküldött kérdőívek kitöltésével közreműködtek a statisztika összeállításában. A könyv szeptember 7-én, az országos földbirtokpolitikai nagygyűlés napján már kapható lesz Kolozsváron; a nagygyűlés színhelyén, a kiállítások területén és a helybeli könyvkereskedőknél. Akik a könyvet szeptember 7-ike előtt megrendelik, kedvezményes ár mellett fogják megkapni 4 K-ért.* Bolti ára a könyvnek 5 K lesz.

*

Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete az er-

* 4 K 40 fillérnek előzetes beküldése esetén bérmentve küldi meg a könyvet az Erd. Gazd. Egylet titkári hivatala.

Tisztelt Cim!

Van szerencsénk b. tudomására adni, hogy Állattenyésztési Osztályunk vezetője augusztus hó második felében, már az alpesi lehajtás megkezdésekor Svájcba fog utazni több megrendelés foganatosítása végett.

Azon t. Tagjaink tehát, kik ezirányu szükségletüket ezen alkalommal óhajtják biztosítani, sziveskedjenek megrendeléseiket minél előbb bejelenteni és ha az utazásban személyesen résztvenni akarnának, ugy ezen szándékukat is közölni kérjük.

Budapesti 1913. július hó.

Kiváló tisztelettel

Lényeges behozatali kedvezmény.

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete.

erdeyi vármegyék népies magyarfajta szarvasmarha tenyésztést óhajtván bemutatni, a vármegyei gazdasági egyesületekhez felhívást intézett, hogy működési területük-ről egy-egy szarvasmarha kollekciónál válogassanak össze a kisgazdák tenyészetéből és küldjék fel a kiállításra azokat. A felmerülő költségek egy részének fedezését az egyesület magára vállalta, hogy a kisgazdák helyzetén ezzel is könnyítve legyen. Tudvalevő, hogy az egyesület a kolozsvári egy éves tejelő versenyen részt vett teheneiket is saját költségén fogja a kiállításokon bemutatni.

A rendezőség mindent elkövet, hogy a gazdák igényeit minden tekintetben teljes mértékben kielégítse. Az elszállásolásról az egyesület kérésére Kolozsvár város tanácsa gondoskodik. E tárgyban a megkeresések a titkári hivatalhoz intézendők, honnan azok továbbíthatnak.

A kiállítások területére a Mátyás király-térről az Erdélyi Kereskedelmi és Automobilforgalmi R. T. a kiállításokat megsejmelni óhajtó nagyközönséget személyenként 10 fillérért fogja kiszállítani. A szászfenesi határban tartandó nagy talajművelő és vetőgépbemutató napján autobusz járatokat állít be az E. K. A. R. T. a kiállítás területétől Szászfenesig. Menetérti jegy 1 korona lesz személyenként.

Nemzetközi talajművelő gépbemutató Galántán.

Az «O. M. G. E.» tekintettel arra a nagy érdeklődésre, amely az utóbbi időkben a mőtoros talajművelő gépek iránt megnyilvánult, a földművelésügyi kormány támogatásával nemzetközi mőtoros talajművelő gépbemutatót rendezett Galántán, mely hónapokig tartó előkészítő munka után a gazdaközönség ezreinek részvétele mellett a héten zárult le. A bemutatás célja az újabb szerkezetű mőtoros szántó- és talajművelő gépeknek munkában való bemutatása s azok szerkezetének és használati módjának a gazdaközönséggel való megismertetése. A nyilvános bebemutatótól függetlenül, a résztvevő gépek beható próba alá kerültek.

A rendezési munkálatokban Bolla Mihály miniszteri tanácsos elnöklésével különösen Krolopp Hugó orsz. képviselő, főrendező, ifj. Sporzon Pál a magyaróvári magyar királyi gazd. ak. gépkísérleti állomásának vezetője, Karkovány Akos, Gülcher Jakab, Horváth Jenő, Brichta Jakab, Jandly-Döbrentei Sándor, Kuffner Raoul báró és Kovács Márton vettek részt.

A nyilvános bemutató előkészületeit már pénteken befejezték és minden gép elfoglalta a neki kijelölt területet. A hely-

szinén működő mőszaki bizottság, mely tíz tagból áll, az összes gyárosok bevonásával tartott gyűlésen megállapította az elhelyezkedést és a bemutatás részletes programját. Bolla Mihály miniszteri tanácsos a rendező bizottság elnöke az O. M. G. E. nevében üdvözölte a megjelent gyárosokat, akik a mőtoros talajművelő gépek gyártása terén nagyon figyelemreméltó haladást képesek felmutatni és nagyszámu gépeikkel megjelenven, a gazdák kezébe hatalmas fegyvert adnak a talajművelés javítására és olcsóbbá tételére. A részletes próbaszántások és erőművi kísérletek nagy része befejeztetven, ezen adatokat feldolgozták s rövid kivonatban az egyes cégek tábláin a működés helyén olvashatók voltak. Ezenkívül a helyi rendező bizottság ötezer példányban egy rövid tájékoztató ismertetést készített s a hozzácsatolt tájékoztató térkép megmutatta, hol működnek az egyes gépek s az utmutatóban a gépekre vonatkozó, gazdát érdeklő kísérleti eredmények is fel voltak tüntetve. Sporzon Pál gazdasági akadémiai tanár, a mőszaki bizottság vezetője minden gyárosnak megadta a legrészletesebb utasítást az elhelyezkedés, valamint az akadálytalan működés biztosítása érdekében.

A gépgyárosok, akik 3—4 heti Galántán való idézésükkel és működésükkel nagy áldozatot és szorgalmat fejtettek ki, külön megköszönték az OMGE-nek, hogy alkalmat nyújtott nekik ezen nagyszabású és eddig páratlan terjedelmű bemutatón való részvételre. A legnagyobb bizalommal és elismeréssel vannak a mőszaki bizottság iránt, mivel a megajtott működési próbákat és erőművi kísérletezéseket a legteljesebb pártatlansággal és eddig nem tapasztalt részletességgel, valamint szakszerűséggel hajtották végre. A kísérletek eredményei nemcsak a gazdáknak szolgálnak biztos tájékoztatóul a mőtoros talajművelő gépek körül, hanem a gyárosok részére is nagyon hasznos és értékes adatokat tartalmaznak, amelyek felhasználásával újabb javítások tehetők az egyes gépeknél.

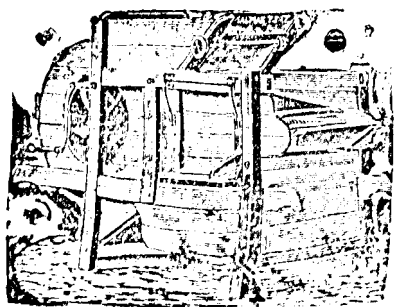
A gépbemutatón a következő cégek vettek részt: Mac Laren, L. Kemna, I. Case 2 géppel, Deere & Comp, Rumely Indiana, Avery Comp., Emmerschn rockfordi gépgyár három géppel, Holt Caterpillar Comp., A. S. Lascelles Comp., International Harvester Comp of Amerika 2 géppel, Bächer és Melichar, Fehér Miklós gépgyár, Magyar Mőtor és gépgyár, Hofherr-Schranz és Clayton és Shuttleworth, Stock Motorpflug Gesellschaft Süddeutsche Industris Gesellschaft, Schlick-Nicholson gép, vagon és hajógyár r. l., Debreceni mezőgazd. gépgyár, Kőszegi Károly-féle talajművelő gépgyár r. l., Kyffhaeserhütte Aussig a. E. gépgyár, Münchener Motorfabrik és a Kaufmannische Technische Gesellschaft.

A nyilvános bemutatónak a kellemes idő kedvezett. A földművelésügyi miniszter képviselőjében Kazy József báró államtitkár volt jelen, Darányi Béla és Rakovszky György miniszteri tanácsosok, Deininger Imre udvari tanácsos, Györy

Lóránd miniszteri tanácsos, valamint Ráthonyi Reusz Andor miniszteri titkár kíséretében. Az OMGE. képviselőjében megjelentek a bemutatón: Krolopp Hugó orsz. képvis. főrendező, Rubinek Gyula igazgató, Jeszenszky Pál királyi tanácsos, ügyvezető titkár, Mutschenbacher Emil dr. Konkoly Thege Sándor dr. titkárok. A Magyar Gazdaszövetség képviselőjében Meskó Pál. Az E. G. E. részéről: Juhász Árpád, Jászberényi András, dr. Csérer Lajos és Rosenberger Sándor stb.

A talajművelő gépbemutató második napján Nyitra, Bars, Nógrád stb. vármegyék gazdái érkeztek meg. A közönség nagy része még a pályaudvaron és tájékozott hova báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszter és báró Harkányi János kereskedelmi miniszter érkezése a budapesti gyorsvonattal volt jelleve.

Báró Ghillány Imre földművelésügyi, Harkányi János báró kereskedelmi miniszterek báró Tallián Béla, gróf Szécheny Emil, gróf Hunyady József, gróf Zichy Andor és báró Kazy József államtitkár társaságában érkeztek meg. Pozsonyvármegye nevében Bartal Aurél főispán üdvözölte rövid, meleghangú beszéddel a minisztereket, mire báró Ghillány földművelésügyi miniszter mondott őszinte köszönetet a szives fogadásért. Ezután a fellohogózt közönségen keresztül a szemlére indultak. E szemlénél gróf Pálffy Béla pozsonyi gróf, báró Kuffler Károly, Krolopp Hugó orsz. képvis. főrendező, Rubinek Gyula, Bolla Mihály, Gülcher Jakab, Horváth Jenő, Bartal Aurél főispán kísérték a minisztereket, a mőszaki felvilágosításokat pedig Sporzon Pál és Karkovány Akos adták meg a folytonos érdeklődést eláruló kérdezősködésekre. E szemleut alatt találkozott a miniszter igen sok külföldivel, ezek között volt dr. Martiny a hallei egyetem és dr. Wirth a Tetschen Lieberwidi akadémia tanára, akik a vezetősök alatt levő mőszaki kísérleti állomás számára gyűjtöttek tapasztalatokat. A japán kormány is küldött két megbízottat a bemutatóra. Rómából a mezőgazdasági sajtó emberei jelentek meg, ezenkívül igen sokan voltak mind a két napon Ausztriából. A külföldi előkelő szakférfiak köszöneteket fejezték ki a rendezőség útján az OMGE-nek, hogy számokra Magyarországon nyílt meg az egyetlen alkalom erre a bőséges tanulmányozásra. A miniszterek a szemle végeztével teljes megelégedésöknek adtak kifejezést, különösen kiemelve a rendezés pontosságát és a végzett kísérletek alaposságát, amelyek tudományos és gyakorlati szempontból a mőtoros talajművelést bizonyára előbbre fogják vinni. A szemle befejeztével a miniszterek, valamint azok kísérete báró Kuffner Károly diószegi kastélyába hajtottak, ahol ebédre voltak vendégei a bárónak, aki ennek a bemutatónak a megtartása körül igen sokat tett. Az ebéd a házigazda a királyt köszöntötte fel, majd báró Ghillány és báró Harkányi miniszterek szólottak s ezekhez a pohárköszöntőkhöz csatlakoztak gróf Pálffy Béla, Bartal

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMÁR“-rostát

sziveskedjék árjegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, Budapest, V., Váci-körut 32.

Aurél főispán, Rubinek Gyula OMGE. igazgató, Bolla Mihály beszédei, amelyek érdekesen illusztrálták a galánthai gépbemutató nagy gazdasági jelentőségét, annak a mezőgazdasági haladásra való hatását.

Kísérletek a mesterséges megtermékenyítéssel.

Irta:

Dr. Szent-Iványi József.

Június hónapban a kishéri állami ménes osztályozásakor, egy esős délután igen érdekes és tanulságos előadás keretében mutatta be a mesterséges megtermékenyítés újabb fogásait Threisz János, a ménes katonai főállatorvosa.

A törzsménistálló fedezettő helyiségében az államnak három drb és egy magántenyésztő (gr. Széchenyi Viktor) egy drb. kancájával mutatta be az eljárást. Egy circa 40 cm. hosszú, két fél hengerből álló, gyermekesukló vastagságú nikkelesövet vezetett be az erősen sárló s így nyugodtan álló kancá hüvelyébe, bevezetés után a cső két része a rajta levő ollószerű szerkezettel a lehetőségig szétfájtatott s az így keletkezett üregbe bevilágítva egy kis rudra erősített villamos lámpával tisztán láthatóvá vált a méhszája, dacára a sárlásnak csukott állapotban, amely rendellenesség miatt nem történnhetett meg a rendes megtermékenyítés.

Ekkor a méhszáj elé helyezett csipeszzel egy, a helyszínén gondosan sterilizált vattacsomót. A sterilizálás alkalmával felszívott vizet egy erre a célra elemesen konstruált szerkezettel előzetesen a lehetőségig kipróbálta. Ezután az így előkészített kancára rábocsátott a mén, ez esetben «Mirobolant», a rendkívül termékeny törzsmén s a kilövett ondót felfogta a belehelyezett vattacsomó. A kivett vattából a legnagyobb tisztaság szemelől tartásával kipróbáltatott az ondó, a mely mennyiség elég volt a négy kancá megtermékenyítésére. Egy fémfecskendővel — ugyancsak a villamos lámpa használata mellett — az összeesukott méhszájon óvatosan áthatolva belövelltetett az ondó egyenesen a méhbe.

Amíg a kancákon sárlás tünetei mutatkoztak, naponta megismételték az eljárást, amely egy orosz állatorvosnak régebbi és eddig elterjedt módszerétől abban különbözik, hogy az orosz a befecskendezés előtt tejjel keverte az ondót s így nem egyszer rontotta az eredményt a tejnél beállott elváltozás, pl. elsajtosodás stb.

A múlt évi kísérletek eredményeképpen láttunk a ménesben egy így előállított, szépen fejlődött 1 hónapos esiköt.

A tanulságos előadást figyelemmel és tetszéssel honorálta a jelenvolt lársaság: br. Podmaniczky Gyula min. tanácsos, a lótenyésztési osztály főnöke, a ménes karnak nagy számban megjelent tisztjei és — sajnos, — csak három érdeklődő tenyésztő, pedig a négy napig tartott osztályozás alkalmával páratlan, talán egyedülálló alkalom nyílt a hyppologiai ismeretek fejlesztésére úgy a ménesben, mint az elméleti kérdések megbeszélésékor a fehér asztalnál. A szakértők előtt egyenként elővezetett 7—800 drb. ló (Mezőhegyesen circa 2000 drb.) megbirálása oly változatos és tanulságos, hogy minden tenyésztőnek és lókedvelőnek érdeklődnie kellene ezen évenkénti osztályozások iránt, annyival is inkább, mert a minisztérium és méneskar képviselői kiváló vendégszeretettel és a legszivesebb előzékenységgel fogadják az érdeklődő tenyésztők jelenlétét.

A magyar cukor- és szeszgyárak melasse egyezménye.

Irta:

ifj. br. Jósika Gábor.

Az «Erdélyi Gazda» augusztus 10-iki számában a magyar cukor- és szeszgyárak melasse egyezményét körülményesen oly célból közölte, hogy a répatermelők és mezőgazdasági szeszfőzők hozzászóljanak.

Mit lehessen mást mondani e kartellről, mert hiszen az egyezmény magyarul kartellt jelent, mint minden más kartellről? Bocsánat, erről többet lehet szólni, mert ez a mezőgazdaságot erősen sújtja, de meg a répa termelők magánügyeibe is beleavatkozik.

Sújtja a mezőgazdaságot, mert attól 850.000 mázsa takarmányt von el, mi főként az idén, mikor minden takarmány a hosszas esőzések miatt megromlott, nagyon érezhetővé fog válni.

A melasse magában nehezen eledhető, de kitűnő anyag gyenge, romlott takarmányok feljavítására, azokból hiányzó tápanyagok pótlására, mert 40—50% szacharost tartalmaz, mi a szénhidrátok csoportjába tartozik, de nitrogént tartalmazó anyagokat is rejt magában, ugyminál asparagint, glutamint és betaint. Ez anyagok tartalmazása által takarmány a melasse, de ha ezek kivonulnak belőle mit sem ér, már pedig ha szeszé feldolgozzák úgy éppen ez anyagok változnak át és távoznak el, úgy, hogy a lepárlás után lefolyó moslékot a gyár a szennyvíz csatornába eresztli.

Mezőgazdasági szeszfőzők, melyek szintén szoktak melással feldolgozni és az idén igen sok ilyen szeszfőződe lenne,

mivel a burgonya elrothadt a sok víztől, a kukorica pedig méreg drága lesz, hogy a melasse moslék kárba ne menjen a gazdaság részére, a melasset burgonya, vagy kukorica cefrével szokták keverni és így kierjeszteni. Az pedig senki előtt sem titok, hogy a szeszgyári moslék jobb takarmány, mint milyen volt az a nyers anyag, melyből a cefre készült. 850.000 métermázsa melasseval pozitíve merem állítani, hogy féléven át 12.600 drb. marhát lehet eltartani.

Ez évben pedig könnyen megeshetik, hogy ennyi marhától meg kell magukat szabadítsák a gazdák, mert nem lesz mivel eltartani őket és ez, a nemzeti vagy 6 millió koronán felüli apadását fogja jelenteni, már pedig ennyit a két egyezményes gyár nem ér meg, akár milyen dus osztalékot fog fizetni részvényeseinek 5 korona 50 filléres melassenak 13 korona értékű szeszszé való átfarmálása folytán.

Nem vagyok répatermelő, de azért mégis megütközöm azon, hogy mi jogon egyezkedik meg a két egyezményes gyár a cukorgyárakkal abban, hogy azok a répatermelő klienseiket a saját tulajdonukat képező melasse mikénti felhasználásától eltiltsák, jó, hogy nem akarják elrendelni, hogy minden répatermelő 6 kocka cukorral igya a kávéját.

Talán ez az első lépés azon az uton, mely az ipar és mezőgazdaság kölcsönös megértésére vezet? Akkor jól nézünk ki! Azt hiszem, hogy annyi kollegiális érzés van minden gazdában, hogy a cukorgyárak és az egyezményes szeszgyárak e veszedelmes tulkapásával szemben egyöntetűen fognak eljárni és a fentírt kikötést halározottan vissza fogják utasítani.

Rövid útmutatás a székelyek sertés-tenyésztésére.

Irta:

Gáspár József.

III.

A fiadztatónak, valahányszor a ragadós betegség gyanuja merült fel, mindannyiszor ajánljuk a kénnel való kifüstölést, ez nem kerül sokba s ha a gyanu nem is volt alapos, nem vesztett kárba fáradságunk, a füstöléssel megtisztítottuk a levegőt s elpusztítottuk az időközben elszaporodott élődsi állatokat.

A székelyek fiadztatójának az előbb 5 pontban megállapított feltételeihez, 6-ik képpen fűzhetjük az *olesóságot*, már csak azért is, hogy ez mint ujítás, a székelyek előtt megszívlelésre csak úgy talál, ha nem kerül sokba. A legkevesebbe kerül a fiadztató akkor, ha falait vályogtéglaiból vagy tisztán földből — vertfal — készíttjük el, melyet olesósága mellett azért is ajánlhatjuk, mivel a föld rossz meleg-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kézeltők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

vezető lévén, a fiadztatóban a szükséges meleget ezen az uton biztosítjuk a legjobban.

A fiadztatót, hogy más irányban is, tehát hogy jobban kihasználhassuk, kevés költséggel berendezhetjük arra is, hogy padlására az apró magvakat, esetleg a takarmányozásra szánt gabonaféléket is elhelyezni lehessen. Ebből a célból a gerendázat alá álstakaturt verünk, felül pedig a gerendákat bedeszkázzuk. A hornyos összeeresztése a deszkáknak kívánatos azért, hogy beszárulás után a deszkák között támadt hézagokon, a magvak át ne hulljanak. Az álstakatur és a deszkázat között a gerendák vastagságának megfelelő szélességben üres tér fog képződni, melyet fentartva, igen jól felhasználhatunk arra, hogy a fiadztatóból felszálló párákat lekösse és közömbösítse.

A fiadztatóhoz lehet használni azt a kifutót, melyet a hizlalás idején a hizó sertések foglaltak el. Ha pedig a hizlalással az egész évben foglalkozunk, avagy a hizlalás és malacozás összeesik, külön kifutót rendezünk be a tenyészsertések és a malacok részére is. A kifutókhoz jár itt is a megfelelő nagyságú fészter, mivel a kifutók fészter nélkül a hozzájuk fűzött várakozásnak csak félig felelnek meg.

A fészter és kifutón kívül igen fontos kelléke a fiadztatónak — egy *kis elkülönítés*, a fészternek erre alkalmasabbnak látszó egyik végében, abból a célból, hogy oda a megbetegedett vagy a gyanús állatokat a többiektől elkülöníteni lehessen. Ennek a kis elrekesztésnek tehát, tekintve feladatát, olyan szerkezetet kell adnunk, hogy könnyen és tökéletesen fertőtleníthető lehessen. Az oldalakat ebből a célból simára gyalult deszkából készítjük, az alján pedig hagyjuk meg a csupasz földet, hogy felujtítani, kieserélni lehessen.

Ezt a kis külön ketrecet, jóllehet, hogy minden beteg állatnak kikerülése vagy elhullása után alaposan fertőtleníjük, mindazonáltal, ha csak tehetjük más célra, tehát egészséges állatok elhelyezésére, ne használjuk.

A kocák és malacok takarmányozása, mint láttuk, a szoptatás ideje alatt, benn a fiadztatóban történik. Ha azonban az elválasztás megtörtént, tovább is a fiadztatóban végezni a takarmányozást, nem lesz célszerű már azért sem, mivel ott erre a célra kevés hely felett rendelkezünk s emellett a tisztogatás több munkát igényel. Az elválasztás után tehát a malacoknak a kifutóban takarmányozása lesz tanácsosabb, mely célból ebben *etető helyet* készítünk elő. Ha van a kifutón kívül olyan szabad része az udvarunknak, hol az etetőt berendezhetjük, célszerűségi okok szolgálnak a mellett, hogy a kifutón kívül készítünk elő erre a célra egy kis helyet, miáltal a kifutó saját rendelkezésére nagyobb területet nyer, a takarmányozás elvének pedig inkább megfeleltethetünk.

Ezeket a kis etető helyeket, hová a vályukat fektetjük, az üresen álló részekre pedig a szemeléséget szórjuk el, köburbolattal vagy beton alapon cementtel vonjuk be, miáltal ugy az egyik, mint a másik takarmány lisztán, por és sár nélkül etethető fel. A rendelkezése tehát az etetésre előkészített helynek csupán és egyedül az, hogy a takarmányt lisztán, minden idegen anyag keverése nélkül, juttassuk az állatok emésztő szerveibe, hogy azokat főlegest anyaggokkal ne terheljük meg és, hogy különösen ne csökkentjük az emésztő nedvek hatását.

A sertések elhelyezésével kapcsolatban, azzal egyenlő rangú kérdés képpen merül fel az állatoknak vízzel ellátása. A kul erre a célra a legmegfelelőbb helyet közel az etető helyhez foglal el, hogy az etetés után itatásra kéznél találjuk. Ez a feltétel is a mellett érvel, hogy az etetőnek, a kifutón kívül van helye, mert csak is úgy rendezhető be közel a kuthoz.

Ha a kifutók kerítéséhez szédeszkát, a fiadztató és fésztereknél pedig fedő anyagnak zsindegy vagy szalmát használunk, a székelyek sertéstenyésztése igényeinek megfelelő olat 300—400 korona költséggel egy emberéletre kiható tartósággal felépíthetünk.

A sertésfajták.
A fajták helyes megválasztásának a jövedelmező tenyésztésre el nem vitatható szerepe van, melynélfogva közleményünkben erre is kitérni és megismertetni legalább azokat a fajtákat, melyek a székely földön tenyésztés alatt állanak, feladatunk körébe vonható.

A használat célja, helyesebben a hizlalás iránya szerint a sertéseket két csoportba osztják: *hus- és zsirtelmelőkre*. Az első *kiválólag* hus, a második pedig zsirt termel a felesleg nyújtott takarmányból, azaz, ha hizlalásra fogtuk az állatokat. A két csoport jellegzésére hangsúlyoztuk, hogy az egyik *kiválólag* hus, a másik pedig zsirt termel, ezzel annak akarunk kifejezést adni, hogy a hizlalásnál, mind a két csoport hus és zsirt termel, de az előbbieknél — a hus, az utóbbiaknál pedig — zsir aránya és minősége lesz a kedvezőbb.

A székelyek kezén levő sertésállomány túlnyomó része a zsirtsertések csoportjába tartozik. A zsirtsertések tenyésztésére utoljára a székelyeket a jelenlegi gazdálkodási viszonyaik és a körülmény hogy háztartásukban a disznó zsirt használják, és hogy a hizott sertést túlnyomó részben saját szükségletük fedezésére fordítják, hizó sertést aránylag keveset visznek piacra.

A székelyek zsirtsertése a *mangalica* és ennek a régi sertéssel keresztezéséből előállott jellegnélküli számos *vérkeverék*. A *mangalicára* azt mondhatjuk, hogy ez a *legelő sertése*. Durva, tömött göndör szőrözete, mely a mar és háton érdes sertévé fejlődik; kemény, vastag bőre, edzetsége és elégtelkenysége képessé teszi arra, hogy dacára zord klímáknak, az év mindenik szakát a legelőn lölthesse el. Jó legelőt ugyan a makkos erdő, lóhere, buza és tengeri tarlón kívül ritkán kap; a legtöbbször gyökerek, csigák, férgek és kevés pázsit és herceféle növényekre van utalva, de ezekkel is eltengeti a nélkül, hogy valami szemeléséghez jutna. Éppen ennél a körülménynél fogva azonban az ellenkezőt várni tőle joggal nem is lehet, *lassan fejlődik*: másfél éves kora előtt tenyésztésbe sorolni nem lehet. Keveset malacozik, mint előhasu ritkán többet 3—4 drb.-nál; az ezután malacozásnál felmegy a malacok száma 5—6 drb.-ra átlag, de sőt ha «öreg» számba tér át a sertés — 8—9 drbra is — kivételképpen elő szokott fordulni. Ha teljesen kifejlődött, tehát, ha az egy és fél éves életkor betöltése után fogjuk hizóba és árpa vagy tengerivel takarmányozzuk: 3—4 hónapi hizlalás után 150—200 kg.-ra, kivételesen: 200—250 kg.-ra is felhizlalható és pedig a zsirttermelésnek olyan fokára, hogy az elősulynak felét megközelítőleg a zsir foglalja el.

A *mangalicát* edzetsége, mint láttuk, alkalmatossá teszi arra, hogy az év legnagyobb részében, takarmányának felkeresésére a legelőre utaljuk. Teljesen istállózásra tehát csak akkor szorul, ha hó borította el a határt s ez állja útját annak, hogy a legelőn megtalálja takarmányát. Ha azonban olyan vetés felett rendelkezünk, mely télen is ad legelőt s azt

a termés kockáztatása nélkül legeltethetjük is, a mangalica még akkor is legeltethető, ha hó borította be a határt. Erre a célra különösen alkalmas a takarmánynak vetett olyan őszi rozs vetés, melyet az őszen sem lekaszálni, sem lelegeltetni nem volt alkalmunk s ennél fogva korai lévén a vetés, igen buja fejlődésben találta a telelés. A buja fejlődésű vetésnek, ha vastag hótakarót kap, nemesak, hogy nem árt a legeltetés, de sőt javára válik, mert ezáltal levegőhöz jutlatjuk s a sáros levelek lelegeltetésével pedig elejét vesszük a vetés kipállásának. A hóborította vetéseken előbb elkapartatjuk a havat a juhokkal s csak azután eresszük rá a sertéseket, melyek a juhoktól nyert «*utmutatás*» után önmagukra is megteszik a vetésnek további kitakarását, mert hiszen a sertés orra sokkal erősebb utcsináló, mint a juhok lábai. A vetésnek is előnyösebb, ha a sertések legelik, mivel a sertések csak a sáros leveleket szaglatják le, nem rágják le tövig, mint a juhok, természetesen ügyelettel arra, hogy *ne turjanak*, mert ha ezt teszik, a legelő állatok között legnagyobb kártevők a sertések lesznek.

A *hussertések* közül a székely földön, melyeket a legtöbbnek eredete után a székelyek *angol sertéseknek* neveznek: a *yorkshírei*, szorványosan a *berkshírei* és *polland china* fajtákkal, a küküllő, Maros és Nyárad mentén pedig a *báznai* tájfajtaival találkozunk.

A *hussertésnek*, mint láttuk termelési iránya a hus, melyet ugy frissen, mint *sonka, szalonna, kolbász* stb. hentesárunknak feldolgozva biztosan és igen jól lehet értékesíteni az év mindenik szakában. Fejlődésük gyors, már 8—10 hónapos korukban tenyésztésre foghatók, minden körülmények között pedig arra egy éves korukban alkalmasok lesznek. Szaporák: átlag 8—10 malacot adnak, nem ritkán 12—14 drb.-ra is felmegy az idősebb kocáknál a malacok száma, ugy, hogy gyakori eset, hogy több malacot hoznak világra, mint a mennyit csecsecel ellátni képesek. Szőrözetük ritka, vékony szálakban testhez simuló, serténélküli. Bőrük vékony, vértől piros világos, melynélfogva az időjárás síróségei iránt — nagy hideg, nagy meleg — érzékenyek. Nagyobb mozgást kerülő, nyugalmat kedvelő állatok. E tulajdonságuk tehát arra utalják, hogy az év nagyobb részét az istállóban töltsék el. Minthogy pedig a székelyek sertéstenyésztésének az istálló-az ölkérdés a legkényesebb oldala: a *hussertések* még ez időszertint, igen kevés kivételektől eltekintve: tejjgazdaság, közeli jó legelő, stb., a székelyeknek nem ajánlhatjuk.

(Folyt. köv.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Uj találmányu keltetőgép.** Hogy Magyarországon a mesterséges keltetés mind-egyideig nem részesült olyan felkarolásban, mint amilyenben részesülnie kellett volna, annak egyedüli oka az, hogy a légfűtésű gépekkel megközelítőleg sem értek el olyan keltetési eredményeket, melyek a várakozásnak megfelelőek volna. Ökölva az amerikai, valamint az egyéb létező összes légfűtésű gépek minden hátrányain, Mázor Pál és Szabó István, egy olyan melegvízfűtésű tojáskeltető- és csibentvelő gépet szerkesztettek, mely accumulációs rendszerénél fogva kizár minden költséges és kombinált szerkezetet, u. m.: melegvízszabályozókat, villanyosfelszerelést stb. Az állatuk konstruált gép a lehető legegyszerűbb, ugy annyira, hogy a kezdőnek is valóra váltja a géphez fűzött re-

ményeit. A keltető- és nevelő-gép teljesen tiszta szabad levegő mellett kötött meleggel működik, éppugy mint a kotló, azaz csak annyi meleget ad át a tojásoknak, amennyi meleget a tyúk fejleszt testével, illetve amennyi a tojások kikeléséhez okvetlenül szükséges. Nem a tojásokat környező levegőt melegíti fel, hanem a kotlóhoz hasonlóan, a betakart tojásokat saját testével melegíti át. A géppel a csibenevelés akár télen, akár nyáron a legfőkétebben van megoldva, mert a keltető csibéknek az első napokban a nevelő ugyanazt a meleget nyújtja, amelyet a kotló nyújt s amellett a takarmányozás egy mellékelt kifutóban szintén igen jól eszközölhető. Dacára a keltető-gép hármas hivatásának, igen kevés teret, 140 db. csibe keltetéséhez, nevelővel együtt alig foglal el egy négyzetmétert. A keltető-gép egy időben kelt és nevel is és ezen két eljárás egymásra semmi hátránnyal nincs mind a két eljárás egyszerre végezhető és ez a gépnek nagy előnye a többi eddigi gépekkel szemben. A keltető-gép rendelhető Mázor Pál gazd. egyt. s.-titkárnál, (Békéscsaba) aki kívánatra bővebb felvilágosítással is szolgál.

+ Mi a legjobb téli eleség a méheknek?
Doolittle, a híres amerikai méhészt és író több évtized alatt azt tapasztalta, hogy a legjobb téli eleség a méheknek a cukorból készült sűrű szörp. Ugyanis ha a méhektől őszkor elszedjük a gyűjtött lépesmézet, akkor legcélszerűbb a következő módon készült sűrű cukorszörppel etetni: hét kiló cukor, egy liter víz, egy kanálnyi ecet és két kanálnyi méz jól összekeverendő. Ecetét és kevés mézet azért kell a szörphöz keverni, hogy a cukor ki ne kristályosodjék. Doolittle több éven át az említett szörppel etette méheit a téli évszakban és a legjobb állapotban teleltek ki.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet folyó évi szeptember hó 7-én, vasárnap, délelőtt 10 órakor, Kolozsvárt, a nyári Szinkörben (Rákóczi-kert) országos gazdaggyűlést rendez, melyre a gazdaközönseget tisztelettel meghívjuk. Kolozsvárt, 1913. évi június hó 24-én. A rendező bizottság nevében: *Báró Bánffy Ernő* elnök. *Tokaji László* titkár.

Az országos gazdaggyűlés napirendje:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az erdélyrészi birtokváltozások mai állapota. A nemzeti földbirtokpolitika és az állam. Előadó: gróf *Belhzen István*.

3. A társadalom és társadalmi intézmények teendői a nemzeti földbirtokpolitika terén. Előadó: *Tokaji László*.

A gazdaggyűlés ügyrendje: 1. A gazdaggyűlés elnöke: az Erdélyi Gazdasági Egylet elnöke; alelnökei: az E. G. E. alelnökei. 2. Minden előadáshoz előzetes jelentkezés után lehet hozzászólni. Egy hozzászólás legfennebb 5 percig tarthat. 3. Az előadások tárgyától eltérő indítványt engedély nélkül senki sem tehet.

Tudnivalók: Kedvezményes vasúti utazásra jogosító igazolványokat a rendezőség kért s ha a kérést a minisztérium teljesíti, erről a sajtó útján értesítjük a résztvevőket. Egyszerű közös ebédről gondoskodik a rendezőség. Részletek később

publikáltatnak. Aznap este fél 8 órakor a nyári Szinkörben a gazdák tiszteletére diszelóadás tartatik. Minden egyéb felvilágosítást megad az E. G. E. titkári hivatala.

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmányja folyó évi július hó 18.-án tartott ülésén a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete kérésére elhatározta, hogy az egylet kebelében

gazdatiszti osztályt alakít.

Az osztály felállítási módozatainak, az egyesülethez való viszonyának, a gazdatisztek esetleges óhajításainak stb. megbeszélése céljából, a kolozsvári gazdanapok idején, Kolozsvárt szeptember hó 8-án, (hétfőn) délelőtt 10 órakor a sétatéri kioszk nagytermében tartandó *gazdatiszti értekezletre.*

Cimzettet, tisztelettel meghívja

Kolozsvárt, 1913. évi augusztus 15-én

az E. G. E. Elnöksége.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Előterjesztés a gazdatiszti osztály felállítása tárgyában.
3. Esetleges indítványok.

Meghívó

az E. G. E. kiállításával kapcsolatos nagy talajmivelő és vetőgép bemutatóra.

Az erdélyi gazdaközönség és vármegyei gazdasági egyesületek részéről nyilvánított óhajnak tettünk eleget, amikor — az Erdélyi Gazdasági Egylet kiállítási szakosztálya által, a Nagyméltóságú m. kir. Földmivelségi Miniszter ur erkölcsi és anyagi támogatása mellett, — Kolozsváron, 1913. évi szeptember 5-től 8-ig rendezendő XVII. erdélyrészi tenyészállat és IX. mezőgazdasági gép- és terménykiállítás és vásárral kapcsolatban — a gazdaközönségnek és gépgyárosoknak egyaránt kínáló kedvező alkalmat megragadva, Kolozsvár város és Szászfenes község határában, 1913. évi szeptember hó 6-án, szombaton, a kiállítások második napján reggel 9 órától d. u. 6 óráig egy nyilvános nagy talajmivelő- és vetőgép bemutató rendezését határoztuk el.

A gépbemutatónak célja az összes újabb szerkezetű, nagy, magajáró, motoros, valamint kisebb, ígás állatok által vontatott talajmivelő és porhanyító gépeknek, valamint a különféle szerkezetű vetőgépeknek az erdélyi gazdaközönség előtt, Erdélyben, működés közben való bemutatása, szerkezetüknek, használati módjuknak, alkalmazásuk előnyeinek és hátrányainak a helyszínen, működésükben való elismerése.

A bemutatás céljainak megfelelőleg, a gépek munkáltatására Kolozsvár város és Szászfenes község határában oly területet választottunk ki, amely a művelés alatt álló erdélyi termő terület állagos domborzati és talajviszonyainak megfelelő. A bemutatóra ugy a gazdaközönse-

get, mint a gépgyárosokat ezuton tisztelettel meghívja:

A rendezőség.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Az Országos Gazdasági Munkáspénztárról és a gazdasági cselédek, valamint a gazdasági gépmunkások baleset esetére való biztosítása és betegség esetében való ellátása tekintetében irányadó törvényes rendelkezésekről szóló 1913. XX. t.-c. a folyó évi július hó 3-án életbe lépett. E törvénynek főleg két rendelkezése bir jelentőséggel. Az egyik az, amely szerint a gazdaságokban alkalmazott ugynevezett szegődményes iparosok, amennyiben ipari munkát az illető gazdaságon kívül másnak keresetszerűleg nem teljesítenek, baleset esetére való biztosításuk és betegség esetében való ellátásuk tekintetében a gazdasági cselédekkel egy tekintet alá esnek.

A törvény másik rendelkezése szerint a gazdasági gépmunkások, ideértve a képesített (vizsgázott) fűtőt is, még ha közönségesen gépésznek nevezik is, az 1907. XIX. t.-c.-ben előirt betegség és baleset esetére való biztosítási kötelezettség alá még abban az esetben sem vonhatók, ha a gazdasági gép tulajdonosa gépével nem a saját gazdaságában, hanem mint vállalkozó másnak gazdaságában végeztet munkát, kivételt csak a képesített gépkezelő (vizsgázott gépész) képez, aki mind betegség, mind baleset esetére az 1907. XIX. t.-c. értelmében biztosítandó.

A törvényt, valamint az ennek életbeléptetése és végrehajtása ügyében kiadott rendeletet az érdeklődőknek az E. G. E. titkári hivatala díjtalanul küldi meg, míg a készlet tart.

A saját termésű bor kimérése. A pénzügyminiszter, konkrét esetből kifolyólag kimondta, hogy szőlőbirtokos saját termésű borának elárúsítása után III. osztályu kereseti adót csak akkor tartozik fizetni, ha az árúsítást korcsmaszerűen üzi.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Peronospora.** Az Ampelologiai Intézet közli, hogy az elmúlt héten az időjárás hűvösebbre fordulván, a peronospora tovább terjedésében bizonyos mérvű visszamaradás tapasztalható. Azért nemcsak a fűrtököt, hanem a friss lombot is védeni kell, annál is inkább, mert a liszt-harmat ugyancsak kezd elharapódzni. Ujabbán csak a nagyenyedi (Alsó-Fehér m.) járással szaporodott azon járásoknak száma, melyekben a peronospora jelenlétét a beküldött vizsgálati anyag alapján megállapította az intézet. Tekintettel arra, hogy miszerint naponta tapasztaljuk, hogy a fűrtöntalmakat még mindig nem ismeri eléggé a gazdaközönség, arra kérjük a szőlősgazdákat, hogy a megfáradott fűrtökből, mihelyt a baj a legcsekélyebb nyomokban is mutatkoznék, azonnal küldjenek mintát az Ampelologiai Intézetbe (Budapest, II. Debrői-ut 15. sz.)

— **Udvarhelymogyó nyomorúsága.** Ugron János Udvarhely vármegye főispánja, memorandumot terjesztett a kormány elé, amelyben Udvarhely vármegye sanyaru

gazdasági helyzetét tárja fel, amely nyomorúsághoz hozzájárulnak a következő termés- és árvizkárok: I. 128.051 hold szántóból $\frac{1}{3}$, azaz 42.682 ösziék. Hozam átlag 8 mm. helyett 4 mm., különbség 42.682 holdon 170.738 mm. á 23 korona = 3.929.974 korona. II. Zab sikerült. Kukorica 30.000 hold á 10 mm. átlag helyett 2 mm. A nyolc métermázsza hiány a 30 ezer holdon 40.000 mm. á 20 korona = 4.800.000 korona. III. 7000 hold rétet árvíz elöntött. Holdankint 20 mm. széna, 140.000 mm. á 5 korona = 900.000 korona. IV. Földcsuszamlás folytán rombadólt és árvíz által elsodortatott 97 ház.

— **A magyar sajt Berlinben.** A berlini piac ez idő szerint nagyon érdeklődik a magyar sajtkülönlegességek iránt. Különösen az eredeti és szép csomagolástu sajtkezesítmények azok, amelyeket a piac szívesen vesz fel. Így a székely turó, a sárvári és kárpáti sajt, az olcsóbb brindzafajok szokatlanul nagy kelendőségnek örvendenek. Minden e szakba vágó cikk nagy keresletnek örvend Németország fővárosában. Tanácsos a magyar turó, sajtkülönlegességeket tisztán szállítani, mert a német törvények igen szigorú megtorló intézkedésekre adnak jogot az ellenőrző hatóságnak s ugy ezért, mint a magyar sajtkezesítményeink jó hírnevének megővéseért kívánatos, hogy csak elsőrendű kezesítményeket küldjünk Németországba. A német vámtarifa a nálunk használatos sajtokra 100 kg.-onként 30 márka vámot vet ki.

— **9700 korona a zilahi és szilágyballai árvizkárosultaknak.** A belügyminiszter 9700 koronát küldött Péchy Imrének, Szilágyvármegye főispánjának kezébe, azal a rendelkezéssel, hogy ossza fel azok között a zilahi és ballai károsultak között, akiknek a háza elpusztult s akik a segélyre feltétlenül rászorúlnak. A felosztás megtörtént, mely szerint Balla 3700, Zilah 6000 K-t kap az összegből.

— **Katonák szüreti szabadságolása.** Min egy osztrák szaklapban olvassuk, a katonai parancsnokságoknak joguk van nemcsak aratásra, hanem (borvidékeken) szüretre is három heti szabadságot adni az azt kérelmező katonáknak tekintet nélkül arra, vajjon saját gazdaságukban vagy rokonoknak akarnak segédkezni. Természetesen, aki aratáskor már igénybe vette a szabadságolást, az többé szüretkor nem kérheti. A kérelmet kellő időben kell a századparancsnokságnál bejelenteni.

— **Komlótermelésünk védelme.** A piaci spekulációval a gazdáknak csak szervezkedve lehet szembeszállni. Ez az elv mind egyik terményre vonatkozik, de különösen időszerű most a komlóra nézve, a melynek a világpiacon a közeljövőben erősen emelkedik az ára. Ennek az oka pedig az, hogy a legnagyobb komlótermő országokban igen rossz termésre, Saázban rendkívül rossz termésre van kilátás. Nem szólva a múlt évi nagy rekordtermésről, a komlóhozam itt átlag 150.000 mázsára tehető, de ebben az évben a legjobb esetben alig harmadrésnyi termésre van kilátás. Hasonló híreket közöltünk más külföldi államok komlótermő országaiból is, kétségtelen tehát, hogy a komló ára igen nagy mértékben fog emelkedni. erre nézve jellemző, hogy amíg a készlen lévő saázi komlót 50 kg.-onként 200

210 koronáért vásárolják, addig az 1913. évi termésre már 260—300 koronáig történtek elővételi kötések. 50 kg.-onként. Megjegyezzük, hogy nálunk kb. 15.000 mm. termésről van szó, ami tehát nem nagy mennyiség ugyan, de a vázolt viszonyok mellett ebben az évben mindenestre számottevő súlylyal szerepelhet a piacon. Ajánlatos, hogy a komlótermelő gazdák mindezeket vegyék figyelembe, szervezkedjenek és ne kössenek olcsón elővételi ügyleteket.

Ha mentholos sósborszeszre van szüksége, akkor kizárólag csak a

**Dr. BOROVSKY-féle
BOROLIN**

Mentholos sósborszeszt használja. A legkisebb szállítmányt is franko szállítja a **Borolingyár.**

Budapest, II. Margitrapart 45. sz.

Ára üvegenként 44 fillér.

2162

— **Rossz szüreti kilátások Franciaországban.** Francia szaklapok közlései szerint az idén a peronoszpóra és a lisztharmat (oidium) nevű szőlőbetegség nagy pusztításokat okozott a franciaországi szőlőkben. A Moniteur Vinicole című lap szerint a múlt évben termelt 59,384,071 hektoliter szemben az ideai bortermést a szőlők jelenlegi állása szerint csak 45.110 ezer hektoliterre becsülik.

— **Szesztermelés és forgalom.** A magyar korona országainak szesztermeléséről és szeszforgalmáról 1913. év június havában és az 1912. évi szeptember hó 1-étől bezárólag 1913. június hó végéig terjedő idő alatt a következő végleges kimutatást közöljük: **Termelési adó** alá eső szeszfőzdek termelésre bejelentettek június havában 1931 hl-t (+ 529 hl-t az előző év ugyanazon időszakához képest); a fentemlített időszakban 38.151 (— 10566) hl-t. **Fogyasztási adó** alatt termelték a szeszfőzdekben júniusban 64.646 (+ 9189) hl-t, a fentemlített időszakban 1.533.473 (+ 103.674) hl-t. **Bevételek** fogyasztási adóval terhellen szabadraktárakká nyilvánított szeszfinomítókból és szabadraktárakban június havában 41.193 (— 885) hl-t a kisebbik, 17135 (+ 241) hl-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 58.328 (+ 1556) hl-t; a fentemlített időszakban 589.765 (— 9323) hl-t a kisebbik, 164.677 (+ 18.557) hl-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 754.442 (+ 39.234) hl-t. **Elszállítottak szeszfőzdekből,** szabadraktárakká nyilvánított szeszfinomítókból és szabadraktárakból a fogyasztási adó lefizetése mellett júniusban 62.329 (+ 4165) hl-t a kisebbik, 17.936 (+ 2302) hl-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 80.265 (+ 6767) hl-t, a fentemlített időszakban 625.481 (— 12 ezer 157) hl-t a kisebbik, 172.069 (+ 71.402) hl-t a nagyobbik adótétel mellett összesen 797.550 (+ 59.215) hl-t. **Fogyasztási adóval terhellen a) a magyar korona országaiában lévő vállalatok részére júniusban 41.929 (+ 5291) hl-t a kisebbik, 18.380 (+ 1717) hl-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 60.309**

(+ 7038) hl-t, a fentemlített időszakban 592.730 (— 10.280) hl-t a kisebbik, 167 ezer 291 (+ 50.210) hl-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 760.021 (+ 39 930) hl-t; b) kivételre a vámvonalon át összesen júniusban 1452 (+ 1189) hl-t a nagyobbik adótétel mellett, a fentemlített időszakban 4 (+ 4) hl-t a kisebbik, 18.117 (+ 11.251) hl-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 18.121 (+ 11.255) hl-t; c) másnemű adómentes felhasználásra júniusban 28 (— 2399) hl-t a kisebbik, 18.349 (+ 6229) hl-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 18.377 (+ 3830) hl-t, a fentemlített időszakban 328 (— 24.889) hl-t a kisebbik, 153.429 (+ 32.387) hl-t a nagyobbik adótétel mellett, összesen 153.757 (+ 7498) hl-t. Az 1913. április havában felhasználásra kiszállított alkoholmennyiségből 4114 hl. ecétgyártásra és 13.067 hl. egyéb célokra került elszállításra. A **kezdőleges szeszkezeslet** az 1912/1913. termelési időszak kezdéteén 1912. évi szeptember hó 1-én a kisebbik adótétel mellett 81.173 hl., a nagyobbik adótétel mellett 69.715 hl. volt. A fennmaradt készlet az 1912/1913. termelési időszak harmadik negyedének végén 352.187 hl. volt.

— **Kisgazdaképző tanfolyam.** A karcagi m. kir. földműveléssiskolánál folyó év őszén 6 hónapos kisgazdaképző tanfolyam nyílik meg. A kisgazdaképző tanfolyam célja a vidék kisebb birtokainak tulajdonosait vagy bérlőit az ilyen birtokok okészerű kezelésére tanítani. A tanfolyamra tehát csakis kisbirtokosok bérlőinek, vagy bérlőszövetkezetek tagjainak fiai vétetnek fel. A tanfolyam minden év október 1-étől a következő év március hó 31-ig tart. Felvételt az iskola igazgatóságához címzett kérvényben kell folyamodni. A kérvényhez csatolni kell: a) iskolai bizonyítványt, b) születési bizonyítványt, c) községi és erkölcsi bizonyítványt, d) orvosi bizonyítványt, e) szülői beleegyező nyilatkozatot. A kérvényeket legkésőbb augusztus hó 31-ig az igazgatónak személyesen kell átadni. A felvett tanulók az iskolában laknak.

— **Fölvétel pincemesteri tanfolyamra.** A budafoki pincemesteri tanfolyamnak október 1-én kezdődő s 1914. december 31-ig terjedő tanévére fölveendő rendes hallgatók ügyében az intézet igazgatósága pályázati hirdetést tett közzé. A tanfolyam célja az okészerű borkezelésben elméletileg, de főleg gyakorlatilag jól képzett egyének nevelése. Tandíj nincs, sőt indokolt esetben ösztöndíjat is adnak. A fölvétel iránti kérelmeket **augusztus hó 31-ig** azon vincellérisiskola igazgatóságánál kell benyújtani, amelytől a folyamodó végbizonyítványt kapta.

— **Gyűjtőlv az árvizkárosultak javára.** Marosujvár község a marosujvári árvizkárosultak részére gyűjtést indított. Egy gyűjtőlvét szerkesztőségünknek is küldtek. Kérjük tisztelt olvasóinkat, könyörüljenek a nyomorba jutott embereken és amennyiben módjukban áll, felsegélyezésükhöz némi adománnyal sziveskedjenek hozzájárulni. Az adományok **Gál Béla** gyógyszerész, árvizbizottsági pénztáros címére, Marosujvárra aug. hó 20-áig küldendők.

— **Tojkiviteli tilalom Romániába.** A magyar királyi posta és távirtda vezérigazgatóság közlése szerint további intézke-

KÖTSZER — MENTÖSZKEZÉSENYEK — GAZDASÁGI CIKKEK nagyválasztékban, verseny áron a „**RÓZSA**” **DROGERIA — ILLATSZER — KÖTSZER ÉS ORVOSI MŰSZER-TÁRÁBAN, KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13. SZÁM** Gyógynövény beváltó állomás!

désig Romániába tejet és tejtermékeket tartalmazó csomagokat nem szabad küldeni. A postahivatalokat utasították, hogy az ilyen csomagokat feladásra ne fogadják el.

— Szunyog veszedelem Tisza, Maros, Szamos, Körös és más folyók és patakok kiöntései következtében az eliszapolt részeken soha nem tapasztalt nagy számban a mészkitokhoz hasonló szunyogok mutatkoznak és nagy veszedelemmel lenyegetik a közönséget. A szunyogfélék a betegségek (malária) legintenzívebb terjesztői, célszerűnek tartjuk a közönség figyelmét felhívni egy olyan szerre, amely különben is már évek óta a közforgalom tárgya. A **Porolin** sok jó tulajdonságai mellett a szunyogok ellen igen jó prázervatív szernek bizonyult; mindenki aki használatba veszi a Borolint védve marad a szunyogokkal szemben. Szurásoktól nem kell félnie. A kik pedig szurásokat kaptak fájdalmak, visztések és daganatoktól mentesíthetik magukat, ha Borolinnal jól átdörzsölik a megszurtt részek egész felületét.

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertésze

tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-3.

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

A LAPPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

A budapesti magyar tudományos

Uránia

kolozsvári szinpadán f.

hó 19.-én este 8 órakor

Győry Loránd

minist. osztálytanácsos

AZ ANYAFÖLD

cimen, felolvasást tart.

Az előadást 20.-án

délelőtt 10 órakor

kisgazdák szá-

mára megismétlik

díjtalan belépés mellett!

AZ IDÉN VOLT JÉG!!

2800

Ha szab. Isselhard-tej hűtőben

használja azt fel, nagy megtakarításokat ér el!

Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket hazánk legelső tejjgazdasági gépgyáratól:

az Alfa-Separator r.-t.-től,
BUDAPEST, 56E.

Homlokzatok és belsőhelyiségek meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb

2707 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:
LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII, ker., Örnagy-u. 4.

Orpington

fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok

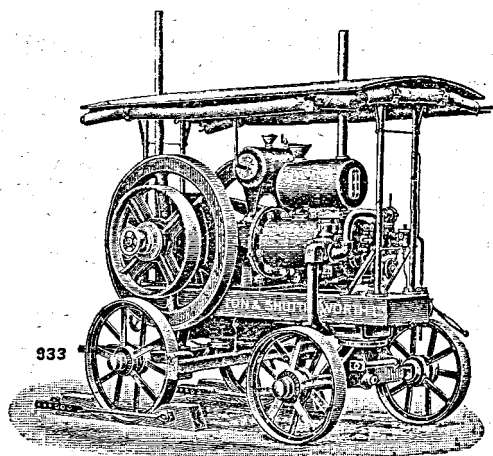
eladó.

Erzsébet-út 13. szám.

ELADÓ

családi körülmények miatt, 476 m. hold, kitünő téri, árvizmentes birtok, vasuti fővonal és ország ut mentén, 5 szobás lakoház, jó gazdasági épületek, nagy élő és holt felszereléssel, tehénészettel együtt. 82 ezer korona olesó törlesztéses kölcsön átvehető. A birtok Szatmártól 15 perenyire fekszik. Kitünő alkalmi vétel. Cím: a kiadóhivatalban.

2960

Hofherr Schrantz és Clayton Shuttleworth Részv.-Társ.

Erdélyrészi vezérképvisellete és **állandó nagy raktára**

Kolozsvár, Deák Ferenc-utca

BABOS ÉS TÁRSAI vas nagykereskedésében.

Mindennemű mezőgazdasági gépek gőz és benzin cséplőkészletek, járgányos és kézi cséplőgépek, rosták, ekék, boronák, vetőgépek, takarmánygépek, borsajtók és szőlőzuzók legelőnyösebben beszerezhetők. 2956

Nagy készlet **amerikai Manilla kéveköző zsinagból.** — Áránlattal megkeresésre készséggel szolgál.

A KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztárosa.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjai 1.302.692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratnál. Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra. Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva. Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszertien kezelteti.

Tehenész-gazda

kerestetik folyó évi október hó 1-ére való belépésre

Középkorú, józanéletű, **benzinmotor** kezelést értő egyének küldjék bizonyítvány-másolatokkal felszerelt folyamodványaikat, melyek vissza nem küldetnek s tudassák fizetési igényeiket:

„Szászfenesi bérgazdaság

Szászfenes Kolozsmegye“

cimen.

2954

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület,

Fürdő-utca 8-ik szám.

Birtokbérlet.

Háromszéken az uzoni vasuti állomástól 6 km., Sepsiszentgyörgy állomástól pedig 5 km. távolságban 280 katasztrális hold szántóföldből s egy tanyából álló birtok

ez év őszétől

BÉRBEADÓ.

Cim megtudható:

Pieszlinger Károly gyárigazgatónál.

Brassó-pályaudvar.

2946

Szám: 444 -- 1913.

2961

Lóárverési hirdetmény.

A kolozsi állami angol-félvér ménes állományból kisorolt, de tenyésztésre még alkalmas

5 darab idős befedezett anyakanca

1 darab 5 éves kanca,

2 darab idős használati ló,

folyó évi augusztus hó 30-án délelőtt 9 órakor fognak a kolozsvári lóvásár téren nyilvános árverésen eladatni.

Levélbeni megkeresésre, bővebb felvilágosítással szolgál a

M. kir. állami ménesgazdaság Intézősége Kolozspuszta, u. p. Kolozs.

Valódi védjegyü.

ŐSZI TRÁGYÁZÁS!

THOMASSALAK

A legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya! Óvakodjunk a hamisításoktól! Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta.

Minden zsák tartalomjegyzékkel van ellátva!

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviselője
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49.

Különösen a jelenlegi **RENKIVÜLI OLCSÓ ÁRAKRA** figyelmeztetjük a vásárlókat.